



Vår saksbehandler
Runar Stustad, tlf 32808687

Vår dato
12.02.2009

Vår referanse
2008/2398 - 4
810

Deres dato
16.01.2009

Deres referanse
09/278-BO

Samferdselsdepartementet

Postboks 8010 Dep
0030 Oslo

Sendes pr e-post og som brev

Uttalelse til forslag om endringer i Vegloven og ny Lov om overføring av rettigheter og forpliktelser ved gjennomføring av forvaltningsreformen

Vi viser til Samferdselsdepartementets brev av 16.1.09 med forslag om endring i Vegloven og ny Lov om overføring av rettigheter og forpliktelser ved gjennomføring av forvaltningsreformen. Høringsfristen er 12.2.09 og vi oversender derfor fylkeskommunens uttalelse i e-post og ettersender brev.

Fylkestinget behandlet lovforslaget den 11.2.09 og vedtok følgende i sak 04/09:

- 1. Fylkeskommunenes nye ansvar på samferdselsområdet må kompenseres fullt ut, herunder vedlikeholdsetterslepet i tråd med Stortingets merknader og det finansielle ansvarsprinsipp. Det må utarbeides en forpliktende tiltaks- og opptrappingsplan for å dekke inn vedlikeholdsetterslepet. For å møte behovet for nødvendig kompensasjon, må Staten, i tillegg til å øke rammetilskuddet til fylkeskommunene, etablere et infrastrukturfond.*
- 2. Forslaget om å sette veglovens § 7 - som setter krav til skikkelig vegstandard ved overføring fra ett forvaltningsnivå til et annet - ut av spill, er uakseptabelt. Det er uholdbart at staten med et pennestrøk endrer spillereglene og retningslinjene Stortinget har vedtatt.*
- 3. Kontrakter som i 2009 må inngås/forlenges må ikke inngås uten etter avtale med fylkeskommunen dersom det innebærer økte kostnader.*
- 4. Buskerud fylkeskommune er sterkt kritisk til og kan ikke akseptere forslag til endringer i veglovens § 16 og § 62 med nytt tredje og fjerde ledd og vegtrafikklovens § 40 med tilhørende forskrifter som gir Staten anledning til å gi pålegg og instruksjoner om hvordan fylkeskommunene skal bygge ut, vedlikeholde, drifte og forvalte det framtidige fylkeskommunale vegnettet. Forholdet mellom staten og kommunesektoren må i tråd med regjeringens politikk, utvikles i retning av partnerskap, og slik at relasjonene mellom nivåene må baseres på klare ansvarsforhold, tillit og gjensidighet.*
- 5. Vegdistriktene i Statens vegvesen bør slås sammen slik at de følger fylkesgrensene. Leder av fylkesvegdistriktene bør benevnes fylkesvegsjef og ha nødvendige fullmakter.*
- 6. Fylkeskommunene bør overta ansvaret for å ta stilling til om det skal innkreves bompenger for egne veger.*

POST ADRESSERES IKKE TIL ENKELTPERSONER

Postadresse
BUSKERUD FYLKESKOMMUNE
Fylkeshuset
N-3020 Drammen

Besøksadresse
E-postadresse
Postmottak@bfk.no

Telefon
32 80 85 00
Internett
www.bfk.no

Telefaks
32 80 85 08

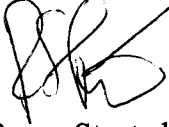
Bankkonto
2200.07.13523
Foretaksregisteret
NO 964 951 373

Vår dato
12.02.2009

Vår referanse
2008/2398 - 4

Vedlagt oversendes saksframlegget i saken.

Med hilsen



Runar Stustad e f
samferdselsrådgiver

Vedlegg

- 1 Uttalelse til forslag om endringer i Vegloven og ny Lov om overføring av rettigheter og forpliktelser ved gjennomføring av forvaltningsreformen

Kopi til:

KS - Kommunesektorens interesse- og arbeidsgiverorganisasjon	Postboks 1378 Vika	0114	OSLO
Kommunal- og regionaldepartementet	Postboks 8112 Dep	0032	Oslo

0114 OSLO
0032 Oslo



Vår saksbehandler
Runar Stustad, tlf 32808687

Saksgang:

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Fylkestinget		11.02.2009

Uttalelse til forslag om endringer i Vegloven og ny Lov om overføring av rettigheter og forpliktelser ved gjennomføring av forvaltningsreformen

Samferdselsdepartementet har den 16.1.09 sendt ut høringsnotat om endringer i Vegloven og ny Lov om overføring av rettigheter og forpliktelser ved gjennomføring av forvaltningsreformen. Det er gitt uvanlig kort høring, og det har derfor ikke vært mulig å legge saken fram via Hovedutvalget for samferdsel.

Forslag

1.
Fylkeskommunenes nye ansvar på samferdselsområdet må kompenseres fullt ut, herunder vedlikeholdsetterslepet i tråd med Stortingets merknader og det finansielle ansvarsprinsipp. Det må utarbeides en forpliktende tiltaks- og opptrappingsplan for å dekke inn vedlikeholdsetterslepet. For å møte behovet for nødvendig kompensasjon, må Staten, i tillegg til å øke rammetilskuddet til fylkeskommunene, etablere et infrastrukturfond.
2.
Forslaget om å sette veglovens § 7 - som setter krav til skikkelig vegstandard ved overføring fra ett forvaltningsnivå til et annet - ut av spill, er uakseptabelt. Det er uholdbart at staten med et pennestrøk endrer spillereglene og retningslinjene Stortinget har vedtatt.
3.
Kontrakter som i 2009 må inngås/forlenges må ikke inngås uten etter avtale med fylkeskommunen dersom det innebærer økte kostnader.
4.
Buskerud fylkeskommune er sterkt kritisk til og kan ikke akseptere forslag til endringer i veglovens § 16 og § 62 med nytt tredje og fjerde ledd og vegtrafikklovens § 40 med tilhørende forskrifter som gir Staten anledning til å gi pålegg og instruksjoner om hvordan fylkeskommunene skal bygge ut, vedlikeholde, drifte og forvalte det framtidige fylkeskommunale vegnettet. Forholdet mellom staten og kommunesektoren må i tråd med regjeringens politikk, utvikles i retning av partnerskap, og slik at relasjonene mellom nivåene må baseres på klare ansvarsforhold, tillit og gjensidighet.

5.

Vegdistriktene i Statens vegvesen bør slås sammen slik at de følger fylkesgrensene. Leder av fylkesvegdistriktene bør benevnes fylkesvegsjef og ha nødvendige fullmakter.

6.

Fylkeskommunene bør overta ansvaret for å ta stilling til om det skal innkreves bompenger for egne veier.

Buskerud fylkeskommune, 2. februar 2009

Matz Sandman
fylkesrådmann

Bakgrunn for saken

Samferdselsdepartementet har i forbindelse med gjennomføring av forvaltningsreformen sendt på høring 2 notater som omfatter:

- Forslag til ny lov om overføring av rettigheter og forpliktelser ved gjennomføring av forvaltningsreformen
- Forslag til endringer i vegloven og vegtrafikkloven

For nærmere omtale av forslagene vises til [Samferdselsdepartementets hjemmeside/høringer](#). Høringsfrist er satt til 12.02.09.

Fylkeskommunene har sammen med KS hatt en prosess for å utarbeide felles forslag til høringskommentarer fra fylkeskommunene. Dette saksframlegget bygger på dette.

Overordnede problemstillinger

Stortinget godkjente den 15.12. 2008 Ot. prp. nr. 10 (2008-09) om lov og endringer i forvaltningslovgivningen mv. Fra kommunal- og forvaltningskomitèens innstilling til Stortinget, Inst. O. nr. 30 gjengis følgende vesentlige merknad knyttet til samferdselsområdet:

Komitèens flertall, medlemmene fra Ap, SV, KrF, Sp og V, er enig med Regjeringen i at overføring av øvrige riksveier og øvrige riksveifergjer til fylkeskommunene innebærer en overføring av store økonomiske verdier til fylkeskommunene..... Flertallet forutsetter at det stilles tilstrekkelig kompetanse til rådighet ved overføring av disse store og viktige oppgavene til fylkeskommunene.

Et annet flertall, medlemmene fra AP, H, SV, KrF, Sp og V forutsetter videre at staten og fylkeskommunene kommer til enighet når det gjelder de økonomiske forhold knyttet til oppgaveoverføringer.”

Stortinget fattet vedtak i tråd med dette, og det var, med bakgrunn i Stortingets vedtak, forventet at dette skulle følges opp i den videre prosess og i forslaget til endringer i lov- og forskriftsverk.

Så langt har Regjeringen lagt til grunn at fylkeskommunene overtar ansvaret for riksveier og ferjer med den standard det har og tilhørende rettigheter og forpliktelser slik de er ved overtakelsen. Dette samsvarer ikke med Stortingets vedtak og komiteens innstilling. Fylkeskommunene har gjennom hele prosessen pekt på at overføring av riksveier må skje i henhold til Veglovens § 7, alternativt at den manglende standard på riksvegene som overføres, må kompenseres. Videre er det pekt på at fylkeskommunene må settes i stand til å ivareta fremtidige investeringer, drift og vedlikehold og fergedriftsansvaret på en akseptabel måte.

KS har sammen med fylkeskommunene igangsatt et FoU-prosjekt som skal dokumentere vedlikeholdsetterslepet på vegene. Dokumentasjonen vil foreligge til kontaktkonferansen mellom Regjeringen og fylkeskommunene våren 2009.

Forslag til ny lov om overføring av rettigheter og forpliktelser

Dagens lovverk er ikke tilstrekkelig til å sikre en effektiv og likeartet overføring av rettigheter og plikter fra Staten til fylkeskommunene og Oslo kommune, og likeartet behandling av tredjeperson ved selve overføringen. Samferdselsdepartementet foreslår derfor at disse forholdene reguleres i en egen lov. Hensikten er å regulere disse forholdene slik at det ikke oppstår tvil om de respektive vegmyndigheters og andre berørte parter plikter og ansvar ved omklassifiseringen. Fylkeskommunene og Oslo kommune trer inn i inngåtte kontrakter med de samme rettigheter og forpliktelser som staten hadde før overtakelsen. Utdypende detaljer om forslaget er omtalt i høringsnotatet på [Samferdselsdepartementets hjemmeside/høringer](#).

Det er viktig å merke seg at det nye lovforslaget innebærer at overføringen av øvrige riksveger fra staten til fylkeskommunene skjer uten at staten påtar seg ansvar for oppgradering av de vegene som overføres til normal, skikkelig standard. Dette krav stiller staten til andre når f. eks fylkesveg skal tas opp som riksveg med hjemmel i vegloven. Det nye lovforslaget setter altså denne eksisterende paragrafen i vegloven til side. Dette går også igjen i forslag til ny § 62, tredje ledd i Vegloven.

Lovforslaget forutsetter også at fylkeskommunene må overta statlige forpliktelser knyttet til garantiordninger på bompengeprosjekter etter ordningen om betinget refusjon uten at dette kompenseres økonomisk.

Forslag til endringer i Vegloven.

De fleste av endringsforslagene følger helt naturlig av ansvarsoverføringen. Et unntak fra dette er forslag til endring i § 40 i Vegtrafikkloven der det heter i endringsforslaget:

”Departementet kan gi forskrifter med nærmere bestemmelser om at fylkeskommunen, i Oslo kommunen, pålegges å utarbeide og gjennomføre ulike tiltak knyttet til trafiksikkerhet.”

For øvrig har Samferdselsdepartementet i høringsnotatet under Kap. 2.5 Nasjonale føringer (bindende bestemmelser) knyttet til standard for offentlig vegnett lagt til grunn følgende endringer i forskriftene til dagens veglov og vegtrafikklov:

”Departementet vil vurdere om det er nødvendig å gi nasjonale føringer om minstestandard for tiltak ved utbygging og vedlikehold av fylkeskommunalt vegnett (tiltaksstandard). Det kan og være aktuelt å gi enkelte nasjonale føringer om minstestandard ved fylkeskommunens drift av fylkesvegnettet. Samferdselsdepartementet foreslår derfor en endring i forskriftshjemmelen i § 16 slik at det sikres tilstrekkelig hjemmel for departementet til å gi forskrifter om minstestandard ved drift og vedlikehold og annen oppfølging av offentlig veg.

Statens vegvesen bør etter departementets mening fortsatt ha ansvaret for fellesoppgaver på tvers av vegklassene. Eksempler er vegtrafikkentralene og de nasjonale dataregistrene. Det foreslås som følge av sistnevnte en ny forskrifthjemmel i vegloven § 62.

Departementet vil i det videre arbeidet vurdere om tunnelforskriftens virkeområde skal utvides også til å omfatte alle tunneler over 500 meter på det samlede fylkesvegnettet etter iverksettelse av forvaltningsreformen.

Departementet anser det som nødvendig at bruer og andre bærende konstruksjoner på fylkesvegnettet prosjekteres, bygges og forvaltes i henhold til nasjonal standard. Departementet anser at Vegdirektoratet gjennom forskrift etter vegloven skal kunne gi nødvendige regler og ha myndighet til delegering, gi dispensasjoner mv.

Samferdselsdepartementet vil senere vurdere behovet for nasjonale føringer om krav til ferger i fylkesvegsamband med bakgrunn i regelverket etter Yrkestransportloven.

Vegadministrasjon

Samferdselsdepartementet legger til grunn at det skal være en felles administrasjon for riks- og fylkesveger og at det kan være aktuelt å styrke den fylkeskommunale administrasjonen. Når det gjelder styrking av den fylkeskommunale administrasjonen, er det i forslaget i utgangspunktet kun lagt opp til at dette gjelder klagesaksbehandling. For øvrig antas det at fylkeskommunene må gjøre vurderinger av dette selv.

Fylkesrådmannens vurdering og konklusjon

Fylkesrådmannen viser til Regjeringens uttalte prinsipp om at: ”*når nye oppgaver legges til kommuner og fylkeskommuner, eller det innføres regler som medfører utgiftsøkning, må derfor staten følge opp i budsjettsammenheng slik at sektoren får dekket sine merutgifter*” (det finansielle ansvarsprinsipp). (Ref fra Ot. prp. nr 10 (2008-2009))

Det er også god grunn til å minne om forarbeidene til veglovens § 7. Fra Ot. prop. nr. 60. (1994-95) gjengis følgende: ”*Problemet gjelder veger som ikke er vedlikeholdt i tilstrekkelig grad, slik at det ansvarsnivå som overtar slike veger påføres store kostnader ved å sette dem i skikkelig stand*”. Samferdselskomiteen på Stortinget sluttet seg til dette og uttaler bl.a. følgende i Innst. O. nr. 14 (95-96): ”*Komiteen er enig i at et forvaltningsnivå, ansvarlig for manglende vedlikehold, ikke skal kunne velte kostnader over på et annet nivå*”.

Lovverket

Fylkesrådmannen registrerer med sterk bekymring forslaget til ny § 62, tredje og fjerde ledd i Vegloven. Forslaget innebærer i praksis at hovedregelen i § 7 kan settes til side. Man legger opp til at riksvegene kan overføres til fylkeskommunene i den stand de nå er i, altså i sterkt forfall. Dette er uakseptabelt. I neste omgang vil Samferdselsdepartementet sikre seg mulighet til å sette minstestandard på de samme veiene så snart de har blitt fylkeskommunens ansvar. Det er alvorlig at signalene fra Kommunal- og forvaltningskomiteen ikke følges opp.

Fylkesrådmannen mener vi bør kreve at det gis økonomisk kompensasjon som gjør det mulig over en tidsperiode å få utbedret vegnettet. For å møte behovet, må Staten, i tillegg til å øke rammetilskuddet til fylkeskommunene, etablere et infrastrukturfond. De statlige transportetatene anbefalte i sitt forslag til NTP 2010-2019 at det opprettes et slikt fond. Vi vet ikke om dette følges opp i Regjeringens forslag til NTP, som ikke vil bli lagt fram på flere uker.

Også i ferjedriften er utfordringene betydelige i Norge. Buskerud berøres ikke i nevneverdig grad av dette. Det er kun én aktuell fergestrekning i Buskerud, Svelvikfergen mellom Svelvik i Vestfold og Verket i Buskerud. Det er ikke klarlagt om det blir Buskerud eller Vestfold som skal få ansvaret for denne fergestrekningen etter reformen.

Fylkesrådmannen gir sin tilslutning til de endringene i dagens lovverk for ansvars og myndighetsforhold som er naturlige følger av ny ansvarsfordeling ved gjennomføring av forvaltningsreformen. Fylkesrådmannen mener at vi derimot ikke kan akseptere de forslag til endringer i lovverket med tilhørende forskrifter som gir Staten mulighet til å gi pålegg/instruksjoner for hvordan fylkeskommune skal bygge ut, vedlikeholde, drifte og forvalte det framtidige fylkesvegnettet.

Administrasjon.

Buskerud fylkeskommune har i dag et godt samarbeid med Statens vegvesen i region sør. Fylkesrådmannen er i god dialog med regionvegkontoret om hvordan de nye oppgavene best bør organiseres når forvaltningsreformen trår i kraft fra 2010.

Fylkeskommunen får særlig sterkt ansvar for overordnet og strategisk planlegging og må ta et særlig ansvar knyttet til store utbyggingsprosjekter, utbyggingspakker, trafikkikkerhet og i forarbeidene til de årlige budsjettene. En aktiv bestillerrolle vil gi fylkeskommunene en sterkere involvering og praktisk prioriterings- og styringsmulighet der man styrer undervegs i stedet for at man kun aksepterer i etterkant. Skillet mellom bestiller og utførerfunksjonene må gjøres tydelige i den fremtidige organisasjonsmodellen, men samtidig må det være rom for lokale løsninger i fylkene.

Hovedtyngden av medarbeidere og en sterk plan- og utbyggingskompetanse bør beholdes i Statens vegvesen og bli stilt til fylkeskommunenes disposisjon. Det er imidlertid viktig å presisere at vegvesenet skal betjene to herrer, både stat og fylkeskommune.

Statens vegvesen ble for noen år siden omorganisert i 5 store regioner og 30 vegdistrikter. Regionene har ansvaret for kontakten med fylkeskommunene og er pådriver i arbeidet med de store samferdselsprosjektene. I Buskerud er det to vegdistrikter, som har ansvaret for bl.a. kontakten med kommunene i distriktet. Samhandling i forhold til planlegging og forberedelse til gjennomføring av prosjekter har blitt mer krevende. Etter fylkesrådmannens syn bør distriktene følge fylkesgrensene. Lederen av fylkesvegdistriktet bør benevnes fylkesvegsjef og ha de nødvendige fullmakter.

Oppsummering og konklusjon

Høringsnotatet oser av statlige pålegg, forskrifter, bestemmelser og krav til fylkeskommunene, men svært lite om statlige forpliktelser og ikke noe om økonomi. Det verste er at det er foreslått en ny § 62, tredje ledd i Vegloven som setter veglovens § 7 ut av kraft. Det betyr at man med et enkelt pennestrøk har unntatt staten for forpliktelsen til å sette vegene i skikkelig stand ved denne omklassifisering. Dermed laster de forfallet i fanget på fylkeskommunene, slik fylkesrådmannen også har påpekt tidligere. I tillegg stiller de krav til oss om å rette opp forfallet, et krav de ikke stiller til seg selv. Dette er etter fylkesrådmannens mening uakseptabelt og det foreslås derfor en uttalelse i tråd med de merknader som er gitt i saksframlegget og som samsvarer godt med anbefalingen fra KS/fylkesrådmannskollegiet.